

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdlila a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: Y. R.**, zastoupen Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem, se sídlem Františkánská 7, Plzeň, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. 10. 2004, č. j. 41 Az 6/2004 - 29, ve znění opravného usnesení ze dne 23. 3. 2005, č. j. 41 Az 6/2004 - 47,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se náhrada nákladů řízení nepřiznává.**

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá kasační stížností shora označené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým bylo odmítnuto jeho podání označené jako odvolání proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 4837/VL - 18 - 11 - 2003 ze dne 23. 10. 2003; tímto rozhodnutím žalovaného byla jako zjevně nedůvodná zamítnuta stěžovatelova žádost o udělení azylu (§ 16 odst. 1 písm. g/ zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů /zákon o azylu/ - dále jen „zákon o azylu“).

V kasační stížnosti napadá usnesení krajského soudu shora označené proto, že lhůta, která byla stěžovateli stanovena pro odstranění nedostatků jeho podání označeného jako odvolání proti rozhodnutí žalovaného krajským soudem v délce 15 dnů, neměla být kratší než je lhůta pro podání žaloby podle § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“); lhůta, která byla soudem stanovena odlišně, je nezákonná, a proto doposud

stěžovateli nezapočala vůbec běžet. Další nedostatek v rozhodnutí soudu spatřuje stěžovatel v tom, že mu nebyl pro řízení o žalobě ustanoven tlumočník, výzva z 5. 1. 2004 k odstranění nedostatků byla vyhotovena v jazyce českém, a proto byl stěžovatel zkrácen na svých právech, neboť nebylo zajištěno rovné postavení účastníků řízení ve smyslu čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Pokud jde o nedostatky žaloby, stěžovatel tvrdí, že jeho podání žalobní body obsahovalo potud, pokud vyslovil obavu o svůj život po návrtu do země původu - proto nepochybně napadal rozhodnutí žalovaného z hlediska nesprávného skutkového a právního posouzení. Konečně v doplnění kasační stížnosti poukázal na skutečnost, že v rozhodnutí krajského soudu je stěžovatelovo příjmení chybně uvedeno (R., zatímco správně zní R.), z čehož má plynout, že není jisto, o které osobě soud rozhodoval. Požádal rovněž o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a navrhl zrušení napadeného usnesení krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že názor krajského soudu na nedostatky stěžovatelova podání je správný a navrhl kasační stížnost zamítnout.

Ze správního spisu lze z hlediska souvislostí potřebných pro posouzení věci konstatovat, že stěžovatel požádal na území České republiky o azyl, přičemž jako důvody uvedl nutnost splácet dluhy, které měl ve státě původu (na Ukrajině) a legalizaci pobytu na území České republiky, kde chtěl pracovat, Policií České republiky mu bylo uděleno správní vyhoštění. V pohovoru vedeném v rámci správního řízení stěžovatel uvedl, že v případě návratu do vlasti se ničeho neobává, pokud své závazky umoří, po jeho odjezdu jeden z věřitelů vyhrožoval jeho manželce. Se státními orgány Ukrajiny nikdy žádné problémy neměl. Žalovaný zamítl takovou žádost jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť stěžovatel neuvedl v řízení skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

Kasační stížnost je přípustná, neboť byla podána účastníkem řízení před krajským soudem, směřuje proti pravomocnému usnesení krajského soudu vydanému ve správním soudnictví, stěžovatel je potřebným způsobem zastoupen, Nejvyšší správní soud tedy může posoudit námitky kasační stížnosti meritorně, přičemž je vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel brojí proti usnesení krajského soudu, kterým bylo jeho podání ze dne 27. 11. 2003 označené jako odvolání odmítnuto podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť jednou z podmínek řízení, bez níž nelze v řízení konat anebo pokračovat, je existence návrhu splňující požadavky procesního předpisu, v tomto případě s. ř. s. Stěžovatel ve svém podání uvedl pouze, o jaké rozhodnutí žalovaného se jedná, přičemž toto rozhodnutí označil pouze číslem jednacím, v podání uvedl, že si byl nucen vypůjčit peníze pro svoji rodinu od člověka, který mu začal vyhrožovat fyzickou likvidací, do doby vrácení peněz nemá záruku, že svoje výhrůžky nesplní, proto žádá soud o vynesení rozsudku, který umožní splnění jeho závazků. Krajský soud vyzval stěžovatele usnesením ze dne 5. 1. 2004, č. j. 14 Nc 73/2003 - 3, aby odstranil nedostatky žaloby mimo jiné tím, že uvede žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, k odstranění nedostatků byla stanovena lhůta deseti dnů od doručení tohoto usnesení, stěžovatel byl poučen o následcích neodstranění vad podání (odmítnutí žaloby). Výzva byla stěžovateli doručena prostřednictvím vedoucího P. s. Č. Ú. (první pokus o doručení výzvy do tohoto střediska byl neúspěšný, stěžovatel si zasluku

nevyzvedl, měl ze střediska propustku do 26. 1. 2004), 25. 3. 2004 (doručenka na č. 1. 6 soudního spisu). Krajský soud poté stěžovateli ještě doručoval do P. s. Č. Ú. vyjádření žalovaného a poučení o možnosti namítat podjatost soudce, rozhodnout o věci bez nařízení jednání, o možnosti navrhnout důkazy k prokázání svých tvrzení, o možnosti ustanovení zástupce soudem a o možnosti žádat ustanovení tlumočníka. Vyjádření žalovaného a toto poučení obdržel stěžovatel 19. 8. 2004. Krajský soud pak usnesením ze dne 6. 10. 2004 žalobu odmítl, neboť její nedostatky, které nebyly odstraněny, především absence žalobních bodů, jimiž je soud v rámci zásady dispoziční, na níž spočívá správní soudnictví, vázán, bránily v pokračování řízení.

Námítka, kterou stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje, tedy, že lhůta, kterou mu soud poskytl k odstranění vad nedostatků, v délce 15 dnů (ve skutečnosti se jednalo o lhůtu 10 dnů), byla kratší než lhůta stanovená s. ř. s. pro podání žaloby, jednak, že soud nesprávně posoudil obsah žaloby, a proto se jednalo o postup nezákonný, je námitkou podřaditelnou pod § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí, kterým byl návrh odmítnut, přičemž tato nezákonnost měla spočívat v nesprávné aplikaci procesní normy (s. ř. s.). Podle § 71 odst. 1 s. ř. s. musí žaloba kromě obecných náležitostí (čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje a musí být podepsáno a datováno - srov. § 37 odst. 3 s. ř. s.) obsahovat i další náležitosti, a to označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení, označení výroků, které žalobce napadá, žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky za nezákonné nebo nicotné, jaké důkazy navrhuje k prokázání svých tvrzení a návrh výroku rozsudku. Dále je žalobce povinen připojit opis napadeného rozhodnutí, přičemž rozšířit žalobu o další výroky či žalobní body lze jen ve lhůtě pro podání žaloby. Podle § 32 odst. 2 zákona o azylu lze žalobu proti rozhodnutí, kterým byla žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná, podat ve lhůtě sedmi dnů od doručení rozhodnutí.

Podle § 37 odst. 5 s. ř. s. předseda senátu vyzve usnesením podatele k odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání odmítne - o tom musí být podatel ve výzvě poučen.

Stěžovatel tedy namítá, že mu lhůta k odstranění vad podání byla stanovena nezákonným způsobem, přičemž uvádí, že měla být poskytnuta nejméně v délce, kterou s. ř. s. poskytuje obecně pro podání žaloby v ustanovení § 72 odst. 1 (dva měsíce od oznámení rozhodnutí účastníkům). Takový názor však nemá žádnou oporu ve znění soudního řádu správního; především nutno poukázat na předmět řízení, kterým je právo na udělení azylu. Úprava řízení v zákoně o azylu i navazující úprava v s. ř. s. je charakteristická tím, že preferuje jednoznačně rychlost řízení, zejména pak v případech, kdy žádost je zamítnuta jako zjevně nedůvodná. Jestliže obecně zákon o azylu předvídá speciální 15-ti denní lhůtu pro podání žaloby, v těchto případech je lhůta zkrácena na sedm dnů (oproti obecné lhůtě v s. ř. s., která činí dva měsíce od doručení - oznámení - rozhodnutí). Speciální zákon (zákon o azylu) tak dává jednoznačně najevo, že řízení má být vedeno s nevyšším možným urychlením (stanoví také pro žalovaného lhůtu, v níž může rozhodnutí o zamítnutí pro zjevnou nedůvodnost vydat). Nadto s. ř. s. řadí řízení ve věcech azylu mezi taková, v nichž se u soudu rozhoduje přednostně (§ 56 odst. 2 s. ř. s.). Lhůta k odstranění vad podání je lhůtou soudcovskou, kterou je možno prodloužit (§ 40 odst. 5 s. ř. s.).

V projednávané věci šlo o žalobu proti rozhodnutí žalovaného, kterým byla žádost o azylu zamítnuta jako zjevně neopodstatněná, lhůta pro podání žaloby zde činila sedm dnů,

předseda senátu stěžovatele vyzval, aby svůj návrh doplnil ve lhůtě deseti dnů; ze soudního spisu plyne, že tato lhůta uplynula 5. 4. 2004 (pondělí), stěžovatel však až do rozhodnutí soudu v říjnu 2004 (tedy po dobu dalšího přibližně půl roku) výzvě soudu nevyhověl, ani nepožádal o prodloužení lhůty. Jestliže soudem byla stěžovateli stanovena lhůta delší než speciální zákon poskytuje pro samotné podání žaloby, pak musí Nejvyšší správní soud konstatovat, že se jednalo o postup přiměřený okolnostem projednávané věci - stěžovatel pobýval v pobytovém středisku Ministerstva vnitra, jeho jediným zájmem na území České republiky mělo být vést řízení o udělení azylu, zde již ve fázi soudního přezkumu, a proto mu nic nebránilo výzvě soudu v desetidenní lhůtě vyhovět - pokud by tomu tak bylo a existovala nějaká překážka na jeho straně, měl o tom soud zpravit a požádat o prodloužení lhůty; pokud v kasační stížnost přdestírá názor, že mu měla být poskytnuta lhůta dvouměsíční (patrně od doručení rozhodnutí žalovaného, stěžovatel nenaznačuje, od kdy by taková lhůta měla plynout - pak by ovšem skončila 24. 1. 2004, pokud by měla plynout od výzvy soudu, pak by se jednalo o průlom do zásady koncentrační jednoznačně vyjádřené v § 71 odst. 2 s. ř. s., podle níž lze žalobní body rozšířit jen ve lhůtě stanovené pro podání žaloby), pak tento názor nemá žádnou oporu v s. ř. s. Tento právní závěr ostatně již Nejvyšší správní soud uvedl ve svém rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 34/2003 - 42, publikovaném pod č. 300/2004 Sb. NSS. K této námitce lze tedy uzavřít, že důvodnou není, stěžovateli soud poskytl přiměřenou lhůtu s ohledem na charakter věci, o které mělo být rozhodnuto. Nejvyšší správní soud však nepřehlédl, že stěžovatel, přestože mu krajský soud dále doručoval písemnosti, nedostatky neodstranil ani kdykoliv později po uplynutí lhůty, v podstatě na reakce vůči soudu zásadně nereagoval (měl například možnost se vyjádřit ke stanovisku žalovaného). Tato námitka je tedy nedůvodná.

K posouzení obsahu stěžovatelova podání lze uvést, že Nejvyšší správní soud sdílí názor krajského soudu, že podání stěžovatele k zahájení řízení o soudním přezkumu rozhodnutí žalovaného neobsahovalo žádný žalobní bod napadající skutkové a právní závěry žalovaného. Jednalo se o rozhodnutí, kterým byla žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, žalovaný tedy nerozhodoval o překážce vycestování, a neposuzoval proto ve svém rozhodnutí podmínky, za jejichž splnění by bylo nutno respektovat stěžovatelovy obavy z návratu do země původu. Podstata argumentace žalovaného spočívala na tom, že stěžovatel neuvedl azylově relevantní důvody popsané v odůvodnění jeho rozhodnutí a obsažené v § 12 zákona o azylu - k tomu však stěžovatel ve svém podání obsahujícím celkem tři věty nic neuvedl. Za těchto okolností podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu by dokonce obstál postup krajského soudu, v němž by přímo odmítl takové podání, aniž by stěžovatele vyzýval k jeho doplnění, neboť doplňovat lze jen podání, v němž je alespoň nějaký žalobní bod, byť nepřesně a nedokonale, uveden. K postupu krajských soudů při posuzování nedostatků podání zaujal vyčerpávající stanovisko Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku vydaném rozšířeným senátem tohoto soudu dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58 (přístupný na stránkách www.nssoud.cz); z rozhodujících důvodů vymezených v tomto rozsudku lze připomenout, že stěžovatel byl povinen v žalobě uvést konkrétní skutková a právní tvrzení (byť nikoli nutně opřená o konkrétní ustanovení právních norem) umožňující soudní přezkum a rovněž zachovávající rovnost účastníků, neboť žalovaný má právo se k žalobnímu bodu vyjádřit. Stěžovatel v žalobě pouze v jedné větě vyjádřil, že se obává návratu do země původu, poněvadž tam dluží peníze a bylo mu vyhrožováno ze strany jednoho věřitele (*telefonickým rozhovorem s jeho manželkou, jak uvedl v pohovoru, pozn. Nejvyššího správního soudu*). Stěžovatel tedy v žalobě neuvedl žádný důvod, proč napadá rozhodnutí žalovaného, kterým byla jeho žádost o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná, neboť žalovaný neshledal v tvrzeních stěžovatele žádný azylově relevantní důvod vymezený v § 12 zákona

o azylu (pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož má občanství). Tato námitka je tedy rovněž nedůvodná.

Pokud jde o námitku směřující k nutnosti ustanovit stěžovateli pro řízení o žalobě tlumočníka (§ 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s., vada řízení, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí), pak Nejvyšší správní soud připomíná svou ustálenou judikaturu, podle níž taková povinnost soudu vzniká pouze za situace, pokud účastník o ustanovení požádá a pokud by pro jazykovou bariéru nemohl účinně obhajovat svá práva v řízení před soudem. Potřeba tlumočníka musí být přitom zcela zjevná a sama vyjít v řízení najevo (srov. např. rozsudek ze dne 31. 8. 2004, č. j. 4 Azs 261/2004 - 57, přístupný na stránkách www.nssoud.cz). V projednávané věci stěžovatel podal žalobu v jazyce českém a dále na korespondenci se soudem nereagoval nijak, ani podáním například v jazyce ruském či ukrajinském. Potřeba ustanovit tlumočníka tedy v řízení nevyšla najevo, o možnosti požádat o jeho ustanovení byl soudem stěžovatel obecně poučen (aniž by taková povinnost byla soudem striktně procesními předpisy uložena). Stěžovatel rovněž vůbec netvrdí, k jaké konkrétní újmě v jeho případě mělo v důsledku postupu soudu dojít (omezuje se v kasační stížnosti pouze na obecné konstatování porušení principu rovnosti účastníků řízení); jakákoli vada řízení před soudem může mít za následek vyhovění kasační stížnosti jen v případě, že mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé - to však stěžovatel v kasační stížnosti ani nenaznačuje, stejně jako neuvádí žádné skutečnosti, které by býval byl v řízení uvedl, kdy mu byl tlumočník ustanoven. Ostatně plénum Ústavního soudu zaujalo ve svém stanovisku Pl. ÚS - st. 20/05 ze dne 25. 10. 2005 postoj, že základní právo na pomoc tlumočníka ve smyslu čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nedopadá na písemný styk soudu s účastníky řízení a naopak (poukázal přitom i na rozdíl mezi právem na tlumočníka a právem na překladatele, přičemž i podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva /například rozhodnutí č. 18913/03 Husain proti Itálii ze dne 24. 2. 2005/) postačuje pomoc tlumočníka. Rozsah základního práva na tlumočníka není možné rozšiřovat za použití obecných ustanovení o fair procesu. Stěžovatel komunikoval se soudem v žalobě v jazyce českém, na další korespondenci se soudem nereagoval, ve věci nebylo nařízeno jednání, o ustanovení tlumočníka nepožádal, tedy krajský soud nepochybil, pokud mu jej neustanovil.

Stěžovatel rovněž v doplňku kasační stížnosti poukázal na chybné uvedení stěžovatelova příjmení v napadeném usnesení; tato chyba v psaní byla soudem odstraněna prostřednictvím opravného usnesení. Pochyba o identitě stěžovatele nevzniká, pochybení, která se vyskytují v přepisu stěžovatelova příjmení v celém správním spisu a částečně i ve spisu soudním, jsou evidentními chybami v psaní - identita je dána údaji v pasu, datem narození, číslem v evidenci žalovaného, tyto údaje jsou zcela shodné. Tato námitka tedy rovněž není opodstatněná - soud také nezpochybňuje plnou moc k zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti, přestože je v ní uveden jako zmocnitel stěžovatel, jehož příjmení je uvedeno jako „R.“, stejně tak na kasační stížnosti - Nejvyšší správní soud přitom nepochybuje, že to byl stěžovatel příjmením R., který zmocnil advokáta Mgr. A. Vaškeviče k zastupování v řízení o kasační stížnosti a že si zástupce ověřil totožnost toho, kdo jej k zastupování zmocnil a že i údaje v plné moci a kasační stížnosti jsou pouhými chybami v psaní.

Poněvadž Nejvyšší správní soud rozhodl v meritu věci, neposuzoval již návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Jelikož kasační stížnost byla shledána nedůvodnou, Nejvyšší správní soud ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel byl procesně neúspěšný, proto právo na náhradu nákladů nemá, úspěšný žalovaný však žádné náklady neprokázal a podle spisu mu ani žádné nevznikly. Proto bylo rozhodnuto, jak uvedeno ve výroku sub. II. tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. dubna 2006

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu